

GYÖNGYMONDATOK.

(Ujkori iróktól.)

Arany.

Arany ajtót nyit, s nem ritkán úgy eltántoritja még Diána vadászait is, hogy a vadat orzók felé terelik. Arany megöl igazat, és megment tolvajt, — s néha bitófára viszen tolvajt és igazat. *Shakespeare.*

A ki aranybányára talált, megkapta az utat pokol felé. *Petrárka.*

Az arany a lelket mindenre ráveszi s erejéből kivetkezteti, átmeneti utat nyit az örök között; összetöri a szírteket menykőütésnél hatalmasabban; a szemérmesség és élet elleni leselkedések ostromszere. *Petrárka.*

Arcz.

Az emberi arczot a lelkiismeret és az élet idomitják, és számtalan titokteljes barázdák nyomai ülnek rajta. *Hugó Victor.*

A ránczok a homlokon fedeleetlen koporsók. *Börne.*

Az arczon vékonyabb levén a bőr, átlátszóvá leszen, és egész izlés ömlik el rajta, hogy így az arczulat kedves és vonzó színt nyerjen. Ha a bőr rajta még vékonyulna, lyukacsain át a vér az arczot ellepné, mintha lehántva volna. Ki mérsékelte azt így? ki színezte így, hogy oly külszépség álljon elő, melyet még a rajzolók is megbámuljanak s csak hiányosan másolhassanak? Ez az istenség szépművészeti kiállítása. *Fenelon.*

Az emberek jelleme arczukon feltünik. Minden szenvedélynek az arczon külön vonala van; annak hosszas tartósságával a megfelelő arczvonala kitörölhetlenné leszen. *Kleist.*

Ármány.

A hamisnak is van tudományos rendszere, a lelkiismeretet erőszakosan tévutra vezető sophismája a józan észszel szemben. Nagyon hajlékony, kérelhetlen, mozgékony logika áll rendelkezésére, mely az igazságot a sötétben mesterileg tudja szétzuzni. Olyan az, mintha a sátán egy ökölcspással illetné az istent. *Hugó Victor.*

Kiknek kenyere az ármány s irigység, a legjobbat is megmarni készek. *Shakespeare.*

Kinek életét szenny terheli, beszennyezné az egész világot, hogy lelki rondasága oly kirívó ne legyen. *Dózsa Dániel.*

Közli: **Kiss Mihály.**

IRODALMI ÉRTESETŐ.

„A mondat dualismusa.“ E czim alatt a Magyar Tud. Akadémia nyelv- és széptudományi osztálya köréből egy nagybecsű értekezés jelent meg Brassai Sámuel r. tagtól, folyóiratunknak igen t. dolgozótársától. Ebben az értekezésben a mondat dualismusról „A magyar mondat“-átan kifejtett nézeteit Georg von Gabelentz nézeteivel erősíti az író. Georg v. Gabelentz újabban ugyanarra az elméletre jött, melyre nagynevű tudósunk már régebben jutott, t. i. hogy „a mondatban nincs dualismus“, a dualismust szűkebb értelemben véve. A tágabb értelemben vett dualismus Brassai szerint röviden abban áll, hogy a mondatnak két része van. Az egyik a rendben első, elkészíti a hallót a mondandónak felfogására. Nagy nyelvtudósunk értekezését bizonyára örömmel fogják olvasni mindazok, a kiket a nyelvtani kérdések érdekelnek. A füzet ára 60 kr.

Egy másik kiváló értekezés csakugyan a nyelv és széptudományi osztályból „A kúnok nyelvéről és nemzetiségéről.“ Gróf Kuun Géza t. tagtól, kitűnő dolgozótársunktól. A tudós gróf, Gyárfás István, történelemírónak azzal a nézetével szemben foglal itt állást, hogy a kúnok valóságos magyarok s nyelvök a magyarnyelvnek csupán dialektusa. Szerinte a jász kunok törökök voltak s e nézete mellett, melyet már a Code x C u m a n i c u s-hoz irt bevezetésében kimondott, most újabb erősegeket hoz fel. Az összehasonlító nyelvészetben szerzett nagy készültséggel tárgyalja a kérdést. Tiltakozik azonban az ellen, hogy a miért a jász kúnok nyelvét és nemzetiségét török-tatárnak állítja, pártolója lenne annak a véleménynek is, hogy a székelyek nem a régi húnok származékai, hanem későbbi határőri telepítvények. A nyelvtudomány és történelem mívelőire nézve nagyérdekű füzet ára 40 kr.

Angelo De Gubernatis, a tavasszal nálunk utazott jeles olasz író, közelebről „La Hongrie politique et sociale“ czimű munkát adott közre, Joseph Pellas kiadásában Florence-ben. Művét kedves barátjának, Kuun Géza grófnak ajánlja, a kitől először tanulta Magyarországot ismerni és szeretni. Egyházunkról is egy pár lapon rokonszenvesen emlékezik meg, de az unitarismus megítélésében téves a kiindulása. Ő ugyanis abban a feltevésben van, hogy a mai unitarismusnak hitformája ugyanaz, a mi a múlt száz évben megirt „Summa universae theologiae christianae secundum Unitarios“ czimű munkában. E mű az olvasásra igen nehézkes és e körülménynek tulajdonítja, hogy az unitarismus nálunk e száz esztendőben nagyobb terjedést nem vett. Azt ajánlja, hogy Summá-nk szóhalmazait vonjuk össze egy egyszerű, tiszta formára. Ha ismeri vala a magyar nyelvet és olvasni tudja hittani könyveinket, meggyőződhetik vala arról, hogy hitelveink elég egyszerűen és tisztán vannak kifejezve; hogy mi hívek kívánunk lenni önmagunkhoz s készek vagyunk